

Principprogram

2023

Inledning

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn, som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiet bildades 1988 med det övergripande målet att forma en demokratisk, politisk rörelse som skulle slå vakt om den gemensamma nationella identitet som utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Partiets ambition är att kombinera de bästa elementen från de traditionella höger- och vänsterideologierna. Vi bejakar lag och ordning, gemensamhetsskapande traditioner, samhällsbärande institutioner och bevisat välfungerande naturliga gemenskaper i form av familjen och nationen. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Ett samhälle där alla medborgare också garanteras en hög grundläggande nivå av ekonomisk och social trygghet. Vi inser att vi, i likhet med alla andra människor, har ofrånkomliga fel och brister och tror därför inte att ett perfekt, utopiskt samhälle är möjligt att uppnå. Genom att basera vår politik på ovan nämnda strävanden och genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap, hoppas vi dock kunna återskapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet. Detta är den övergripande målsättningen med partiets verksamhet.

Innehåll

1.	Sverigedemokraterna och demokratin	4
2.	Sverigedemokraterna och människan	5
3.	Sverigedemokraterna och socialkonservatismen	8
4.	Sverigedemokraterna och nationalismen	9
5.	Sverigedemokraterna och nationen	11
6.	Sverigedemokraterna och staten	13
7.	Sverigedemokraterna och kulturen	14
8.	Sverigedemokraterna och mångkulturalismen	16
9.	Sverigedemokraterna och invandringen	17
10.	Sverigedemokraterna, familjen och jämställdheten	18
11.	Sverigedemokraterna och den ideella sektorn	20
12.	Sverigedemokraterna och religionen	21
13.	Sverigedemokraterna och samhällsbyggnaden	22
14.	Sverigedemokraterna och ekonomin	24
15.	Sverigedemokraterna och arbetsmarknaden	25
16.	Sverigedemokraterna och välfärden	26
17.	Sverigedemokraterna och rättssamhället	29
18.	Sverigedemokraterna och försvaret	30
19.	Sverigedemokraterna och energipolitiken	31
20.	Sverigedemokraterna och omsorgen om djur och natur	32
21.	Sverigedemokraterna och omvärlden	33

1. Sverigedemokraterna och demokratin

Att all offentlig makt i Sverige skall utgå från folket är den mest centrala av Sverigedemokraternas principer.

Den moderna demokratin har sitt ursprung i det antika Grekland, men också i Sverige har idéer i riktning mot folkstyre en lång tradition, även om man knappast kan tala om någon demokratisering i modern mening förrän under början av 1900-talet. Ett gammalt svenskt adelsmärke – det civiliserade samtalet – har anor tillbaka till rådslagen i förkristen tid. Den gamla landskapslagen från Västergötland stadgade att "Svearna äger att konung taga så ock att vråka". Sverige är ett av de få länder där bönderna aldrig varit livegna och där folket, i form av bondeståndet, alltid varit representerat i riksdagen och vår första tryckfrihetslag antogs redan år 1776, som den första i världen.

Sverigedemokraternas organisation är uppbyggd enligt grundläggande demokratiska principer. Partiets företrädare och politiska ställningstaganden väljs i enlighet med majoritetsprincipen efter fria och öppna diskussioner.

Vi bekämpar alla rörelser och idéer som vilar på antidemokratisk grund och försvarar alla individers grundläggande människovärde och alla folks rätt till självständighet och demokratisk utveckling.

Vi bekänner oss till den klassiska definitionen av demokrati, där demokratibegreppet inte görs synonymt med de egna politiska uppfattningarna utan primärt vilar på principerna om att beslut skall fattas enligt majoritetsprincipen, att likhet inför lagen och allmän och lika rösträtt för medborgare skall råda, att yttrandefrihet, tryckfrihet, mötesfrihet, föreningsfrihet och rättstrygghet är helt nödvändiga inslag för att medborgarna skall kunna och våga informera sig, engagera sig och fullt ut utnyttja sin rösträtt i fria och hemliga val.

Vi förordar också starkare inslag av direktdemokrati och ställer oss positiva till fler beslutande folkomröstningar på både lokal, regional och nationell nivå.

Den moderna demokratin har vuxit fram i intim symbios med nationalstaten. Demokrati betyder folkstyre och Sverigedemokraternas uppfattning är att man inte helt kan förbigå ordet "folk" i begreppet folkstyre och att folkstyret i längden riskerar att bli mycket problematiskt att upprätthålla i en stat som bebos av flera folk, där det inte råder konsensus kring vilka som skall räknas till folket och där det kanske inte ens förekommer en gemensam arena för debatt eftersom invånarna i staten inte talar samma språk. Vi ser således förekomsten av en gemensam nationell och kulturell identitet bland befolkningen i staten som en av de mest grundläggande hörnstenarna i en stark och väl fungerande demokrati.

2. Sverigedemokraterna och människan

Varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och varje människa har rätt till frihet, självbestämmande, trygghet, gemenskap samt de basala andliga och materiella grundförutsättningar som krävs för att kunna leva ett värdigt liv. Ett alltför ensidigt rättighetstänkande kan dock vara destruktivt för samhällsutvecklingen och därför måste rättigheterna också vägas upp av skyldigheter. Utan skyldigheter kan inga rättigheter upprätthållas. Den som åberopar sina rättigheter ska också vara medveten om sina skyldigheter gentemot sig själv och andra. Vi är alla ansvariga för våra egna handlingar och konsekvenserna av dessa. Den som inte uppfyller sina skyldigheter bör därför vara medveten om att denne därmed också kan förlora någon av sina rättigheter. Skyldigheten att följa demokratiskt stiftade lagar betraktar vi som central i sammanhanget.

Varje människa är unik, men vi präglas också av vår omgivning och av vårt historiska, kulturella och sociala arv, vilket gör att vi också blir mer eller mindre lika varandra.

Varje ideologi tar sin utgångspunkt i en teori om den mänskliga naturens beskaffenhet. Liberalismen och socialismen är de två ideologier som dominerat och präglat det svenska samhället under de senaste decennierna. Båda dessa ideologier betraktar i hög grad människan som en i grunden god och förnuftig varelse, som förutom sin medfödda godhet och rationalitet kan liknas vid ett tomt blad eller en konturlös lerklump, och som formas enbart av den miljö och den sociala kontext hon möter under livets gång. Med denna utgångspunkt betraktas destruktivitet endast som nedtryckt godhet och roten till destruktiva handlingar härleds inte primärt till den individ som utför dem utan snarare till samhället som formats på fel sätt och därmed i sin tur präglat individen på fel sätt.

Den logiska slutsatsen av en sådan människosyn blir att om man bara lyckas avlägsna alla upplevda orättvisor och alla normer, lagar, seder och strukturer som anses hämma individens frihet, så kommer människans inneboende godhet att slå ut i full blom och ett i det närmaste perfekt samhälle kommer att skapas.

Denna bild av människan må förefalla sympatisk. Detta hjälper dock föga då den på avgörande punkter bygger på felaktiga antaganden, vilket innebär att den politik som tar sin utgångspunkt i denna teori inte kommer att kunna uppnå det den säger sig vilja uppnå. Ett ytterligare problem med denna syn på människan är att den lätt leder till slutsatsen att mänskliga foster, på basis av sin förmodade brist på unika egenskaper, helt saknar värde.

Sverigedemokraterna står för en mer nyanserad och därmed också en mer realistisk människosyn. Vår strävan är att utforma politiken efter hur vi tror att människan är och inte hur vi önskar att hon vore. Vi tror inte på teorin om att människor föds som blanka blad som kan fyllas med vilket innehåll som helst. Miljön har visserligen en stor betydelse för individens utveckling, men samspelar med det biologiska arvet (i tidigare versioner av detta program beskrivet med termen nedärvd essens) och den fria viljan.

På individnivå kan man ta begåvning som exempel på att alla människor inte är födda som tomma och identiska kopior. Olika individer har olika medfödda begåvningar. Vissa individer är till exempel födda med en stor teoretisk begåvning medan andra är födda med en stor praktisk begåvning. Samhället bör naturligtvis uppmuntra individen

att bli så bra som det är möjligt inom ramen för sina medfödda förutsättningar, men samtidigt bereda plats för de individuella olikheterna och beakta det faktum att alldeles oavsett vilka stödfunktioner samhället sätter in så kan inte alla individer nå lika långt inom alla områden.

På kollektiv nivå finns det biologiska skillnader mellan kvinnor och män, som sträcker sig bortom det som kan observeras med blotta ögat. I ett samhälle där människorna är fria att själva forma sina liv kommer dessa skillnader med största sannolikhet att leda till olikheter i preferenser, beteende och livsval. Att det finns olikheter i hur de flesta män och de flesta kvinnor väljer att leva sina liv behöver således inte vara ett problem, ett utslag av diskriminering eller resultatet av en förtryckande könsmaktsordning. Kollektiva egenskaper som hudfärg och etnicitet är däremot för Sverigedemokraterna irrelevant.

Människor har ett behov av både individuell frihet och kollektiv samhörighet och vi menar att det är politikens uppgift att ta hänsyn till och balansera dessa ibland motstridiga intressen. De flesta av oss är sociala och kollektiva varelser som har ett behov av att tillhöra en större gemenskap. De flesta människor identifierar sig primärt med andra individer som kulturellt påminner om en själv och av det följer att vi generellt har närmare till att visa solidaritet med individer som vi upplever är en del av samma gemenskap som vi själva. Av detta drar vi slutsatsen att en stark nationell identitet och ett minimum av språkliga, kulturella och religiösa skillnader har en gynnsam effekt på sammanhållningen, tryggheten och stabiliteten inom ett samhälle. Vi kan också konstatera att historiska försök med att bygga starka kollektiv som är större än nationen ofta har misslyckats, ibland med katastrofala följder.

Vid sidan av att vi inte tror på teorin om människan som ett tomt blad tror vi inte heller att människan i grunden är alltigenom god eller konstruktiv. Vår uppfattning är snarare att människan är både konstruktiv och destruktiv och att det inom varje människa pågår en daglig och livslång kamp mellan dessa motstridiga krafter, känslor, instinkter och drifter.

Med utgångspunkt i denna syn på den mänskliga naturen blir politikens viktigaste uppgifter inte att försöka riva ned alla de strukturer och kollektiv som omger individen utan snarare att försöka skapa, stödja och upprätthålla normer, moral, lagar, sedvänjor, miljöer, beteenden, traditioner och gemenskaper som hjälper individen att bejaka de goda och konstruktiva sidorna inom sig själv. Dessa system måste dock förhålla sig till, och i de fall det är möjligt också ta hänsyn till, den mänskliga naturen och försöka kanalisera denna på ett så konstruktivt sätt som möjligt snarare än att direkt motarbeta den.

Den medfödda mänskliga egoismen och tävlingsinstinkten kan till exempel användas till att antingen utnyttja och förnedra andra för att förbättra sin egen position eller kanaliseras till en strävan efter självförbättring som i slutändan leder till att man, utan att orsaka skada, förbättrar sin position samtidigt som man också hjälper andra på vägen.

Vi tror alltså att människan är ofullkomlig, att människan förutom förnuft och rationalitet också styrs av känslor, instinkter och drifter och att vår individuella förmåga till förnuftigt handlande och tänkande därför är begränsad.

Dessutom inser vi att ett stort mått av förnuft inte alltid medför förnuftiga beslut eftersom all information inte alltid finns tillgänglig vid en viss tidpunkt. I byggandet av

ett gott och långsiktigt hållbart samhälle kan man därför inte enbart förlita sig på enskilda individers förnuft eller utgå ifrån att man har tillgång till all relevant information. Av detta följer slutsatsen att ett varsamt framåtskridande i form av förändringar i små steg och ett bejakande av tidigare generationers samlade erfarenheter och förnuft är det bästa sättet att nå goda resultat och undvika potentiella katastrofer.

3. Sverigedemokraterna och socialkonservatismen

Med utgångspunkt i vår syn på den mänskliga naturens beskaffenhet menar Sverigedemokraterna att den ideologiska inriktning som har bäst förutsättningar att bidra till skapandet och upprätthållandet av ett gott samhälle är en socialkonservatism på tydlig nationalistisk grund.

Den europeiska socialkonservatismen föddes i mitten av 1800-talet som en reaktion på den samhällssplittring och det hotande klasskrig som följde i den tidiga industrialismens fotspår. De grundelement inom den klassiska socialkonservatismen som Sverigedemokraterna framförallt sympatiserar med är dess strävan efter att försöka skapa stabilitet och gemenskap i samhället genom att förena de bästa elementen hos den traditionella högern och den traditionella vänstern. Strävan efter att ersätta klasskamp och hat med förbrödning och nationell solidaritet, strävan efter att ersätta revolutionära tendenser med ansvarstagande reformer och strävan efter att ersätta tendenser till anarki och samhällsupplösning med trygghet, hög moral och lag och ordning. Vi delar också den tidiga europeiska socialkonservatismens analys att nationalismen och stärkandet av samhörigheten på den nationella identitetens och den gemensamma kulturens och historiens grund är det kanske viktigaste medlet för att förverkliga de ovan nämnda strävandena.

Historiska socialkonservativa tänkare och politiker, såsom den brittiska premiärministern Benjamin Disraeli, svensken Teodor Holmberg med flera, bejakade den gamla konservatismens krav på lag och ordning, eftertänksamt framåtskridande och bevarandet av välfungerande gemenskaper såsom familjen och nationen, samtidigt som man också erkände att det inom den framväxande arbetarrörelsen fanns berättigade krav på sociala reformer, ökad rättvisa och förbättrat omhändertagande av samhällets svaga grupper. Man förkastade den gamla högens egoism, klassförakt och bristande empati med sina arbetande landsmän samtidigt som man också förkastade marxismens naiva människosyn, dess radikalism, internationalism, förakt för traditioner och bristande respekt för lagen och äganderätten.

Flera decennier innan Per Albin Hansson höll sitt berömda folkhemstal hade svenska, socialkonservativt färgade, samhällsdebattörer formulerat tankar om en välfärdsstat och lanserat begreppet folkhem. Socialkonservatismen skiljde också ut sig från andra konservativa inriktningar genom att flera av dess anhängare relativt tidigt anammade idéerna om utvidgad demokrati, rösträtt och ökad jämställdhet för kvinnor. Som en konsekvens av sitt sociala ansvarstagande har man ofta också haft en mer positiv syn på statens roll i samhället än vad andra konservativa haft.

Sverigedemokraterna har mycket gemensamt med den klassiska, europeiska socialkonservatismens grundidéer och vi betraktar oss idag som ett modernt socialkonservativt parti. Vår version av socialkonservatismen har dock naturligtvis utvecklats med tiden och den fortsätter hela tiden att finjusteras i förhoppning om att ständigt kunna erbjuda kloka lösningar på samtidens problem och ständigt kunna tillvarata dagens möjligheter efter bästa förmåga. Signifikant för Sverigedemokraternas version av socialkonservatismen är att vi tydligt betonar vikten av en värdekonservativ och nationalistisk utgångspunkt.

4. Sverigedemokraterna och nationalismen

I likhet med stora delar av den tidiga, europeiska socialkonservativa rörelsen ser Sverigedemokraterna nationalismen som det enskilt viktigaste verktyget i arbetet med att bejaka den gemensamma identiteten och samhällets inre solidaritet.

En av konservatismens mest centrala uppgifter är att slå vakt om välfungerande och djupt rotade gemenskaper. Nationen är enligt vår mening, vid sidan av familjen, det främsta exemplet på en sådan gemenskap. Mot bakgrund av detta betraktar Sverigedemokraterna nationalismen som en naturlig del av konservatismen och en central del av partiets politik.

Den nationalistiska ideologin är i allmänhet löst definierad och innebär i sin mest nedskalade form endast att den egna nationens intressen skall sättas i främsta rummet, att den egna nationen skall vara fri och suverän i förhållande till andra nationer och stater samt att statens gränser så långt det är möjligt skall sammanfalla med nationens utbredningsområde.

Sverigedemokraterna ställer sig bakom dessa grundläggande nationalistiska principer, men vår definition av nationalismen innehåller också flera andra viktiga beståndsdelar.

Sverigedemokraternas nationalism är demokratisk. Vi tar avstånd ifrån alla former av nationalism som inte vilar på demokratisk grund och menar att demokratin och nationalismen kompletterar varandra. Demokratin har vuxit fram inom ramen för fria och självständiga nationer och nationalstater och demokratin har i sin tur också bidragit till att stärka gemenskapen och minska konflikterna inom nationen.

Sverigedemokraternas nationalism är universell i den bemärkelsen att vi tillerkänner alla nationer i världen samma grundläggande frihet och samma rättigheter som vi kräver för vår egen nation.

Sverigedemokraternas nationalism är öppen och ickerasistisk. Eftersom vi definierar nationen i termer av kultur, språk, identitet och lojalitet, och inte i termer av historisk nationstillhörighet eller genetisk gruppstillhörighet, så är vår nationella gemenskap öppen även för människor med bakgrund i andra nationer.

Sverigedemokraternas nationalism är pragmatisk och verklighetsanpassad. Vi betraktar de nationalistiska principerna som en färdriktning och ett rättesnöre snarare än som absoluta dogmer som i varje given situation skall tillämpas kompromisslöst och på kortast möjliga tid.

Ideologier är skapade av människor och eftersom människan är ofullkomlig finns det heller inga fullkomliga ideologier. Verkligheten är så komplex att nästan varje regel någon gång kräver undantag. Vi inser till exempel att det i vissa fall är nödvändigt att låta en stat omfatta flera nationer och att vissa nationer med hävdvunnen historisk rätt till det territorium de bebor saknar realistiska förutsättningar att kunna skapa och upprätthålla en egen stat. Närliggande exempel på detta är den svenska statens relation till de samiska och tornedalsfinska nationerna samt till den finlandssvenska minoritet som idag lever inom den finska statens ramar. Även om den som tillhör en nationell minoritet kan ha svensk identitet, ska de som grupper undantas från allmänna

assimileringssträvanden och ges långtgående kulturell autonomi. Denna autonomi får dock inte i något avseende stå i motsats till allmänna rättsprinciper, grundläggande mänskliga rättigheter eller demokratiska principer.

Att kärleken till den egna nationen och viljan att befrämja dess intressen vid flera tillfällen i historien har vänts till hat och aggression mot andra nationer är ett beklagligt faktum. Att på dessa grunder avfärda alla former av nationalism och fosterlandskärlek är dock lika befängt som att avfärda den romantiska kärleken mellan två människor på basis av att den i vissa undantagsfall kan resultera i svartsjuka och svek som ibland slutar med våld.

5. Sverigedemokraterna och nationen

Sverigedemokraterna ser nationen som den viktigaste, äldsta och mest naturliga mänskliga gemenskapen efter familjen. Imperier, politiska grupperingar och andra övernationella gemenskaper har kommit och gått under det senaste årtusendet, men nationer som form för mänsklig gemenskap har bestått. Den nationella samhörigheten binder samman nationens medlemmar över tid och rum och skapar band mellan de döda, levande och ofödda generationerna liksom mellan unga och gamla, olika samhällsklasser, politiska läger och geografiska regioner.

Nationen har utgjort grunden för demokratins och de solidariska välfärdssystemens framväxt.

Sverigedemokraterna definierar den svenska nationen i termer av lojalitet, gemensam identitet, gemensamt språk och gemensam kultur. Medlem av den svenska nationen kan man enligt vår uppfattning bli genom att antingen födas in i den eller genom att senare i livet aktivt välja att uppgå i den.

Som infödd svensk räknar vi den som är född eller i tidig ålder adopterad till Sverige av svensktalande föräldrar med svensk eller nordisk identitet.

Som assimilerad till den svenska nationen räknar vi den med icke-svensk bakgrund som talar flytande svenska, uppfattar sig själv som svensk, lever i enlighet med den svenska kulturen, ser den svenska historien som sin egen och känner större lojalitet med den svenska nationen än med någon annan nation.

På samma sätt som den som är född in i en annan nation senare i livet kan bli en del av den svenska nationen menar vi också att man även som infödd svensk kan upphöra att vara en del av den svenska nationen genom att byta lojalitet, språk, identitet eller kultur.

Det faktum att vi ser assimilering som möjlig och eftersträvansvärd är inte detsamma som att vi också ser den som okomplicerad. Assimileringsprocessen är ofta lång och problemfylld och historien visar att det ibland kan ta flera generationer innan den är slutförd och i vissa fall lyckas den inte överhuvudtaget, utan leder istället till uppkomsten av segregerade och särkulturella samhällen. Ju mer en invandrades ursprungliga identitet och kultur skiljer sig ifrån den svenska nationens och ju större gruppen av invandrare är, desto svårare blir assimileringprocessen. Detta är en av de primära orsakerna till att Sverigedemokraterna förespråkar ett långsiktigt ansvarstagande och begränsad invandring, i synnerhet ifrån länder där kulturen och värdegrunden starkt avviker ifrån den svenska.

Sverigedemokraterna skiljer på medborgarskap i den svenska staten och tillhörighet till den svenska nationen, men anser samtidigt att alla medborgare oavsett nationstillhörighet skall vara lika inför lagen och ha samma rättigheter och skyldigheter. Naturaliserade medborgare som sviker sina medborgerliga plikter och allvarligt skadar samhället bör dock kunna få sitt medborgarskap omprövat.

Vi tror att det bästa för vårt samhälle är att en så stor andel som möjligt av statens medborgare också har en svensk identitet. Vi inser och accepterar dock att det alltid kommer att finnas en viss andel av medborgarna som inte uppfattar sig som svenska. Vi ser inget större problem med detta så länge denna grupp är begränsad, accepterar

svenska lagar, normer och traditioner och inte bidrar till ökad segregation och motsättningar.

Grundläggande krav för att kunna erhålla svenskt medborgarskap skall vara att man varit bosatt i landet under en längre tid och att man under denna tid visat att man är lojal med Sverige, respekterar svenska lagar och övriga samhällsregler, att man lärt sig det svenska språket och skaffat sig grundläggande kunskaper om svensk historia och svenskt samhällsliv. Endast svenska medborgare skall ha rösträtt i allmänna val.

6. Sverigedemokraterna och staten

Sverigedemokraterna anser att staten är nödvändig för att på ett effektivt sätt kunna administrera nationens inre liv, upprätthålla goda relationer med omvärlden och i kraft av sitt våldsmonopol skydda nationen mot inre och yttre hot.

I sitt idealtillstånd har staten inga egna intressen utan implementerar endast nationens vilja så som den kommer till uttryck i demokratiska val.

Sverigedemokraterna är anhängare av den konstitutionella monarkin och anser därmed att Sveriges monark skall vara statschef.

Till statens kärnuppgifter räknar vi alla frågor som rör nationens säkerhet och oberoende, omhändertagandet av svaga och utsatta individer, lagarnas upprätthållande samt värnandet av nationens historiska arv och kulturella särart.

Utifrån erfarenhet från vår omvärld och vårt eget lands historia drar Sverigedemokraterna slutsatsen att centrala samhällsfunktioner såsom rättsväsende, försvar och väsentliga delar av vår infrastruktur bör stå under statlig kontroll liksom att bevarandet av kulturarvet, utbildningen och omhändertagandet av svaga och sjuka bör finansieras av det offentliga.

Beträffande övriga frågor kring statens storlek och vilka samhällsuppgifter som skall utföras av staten respektive kommunerna samt den privata respektive offentliga sektorn intar Sverigedemokraterna ett pragmatiskt och resultatriktat förhållningssätt. Det viktigaste för oss är i de flesta fall inte vem som utför en specifik uppgift utan att uppgiften utförs på ett sätt som renderar medborgarna största möjliga nytta till lägsta möjliga kostnad. Huruvida det är stat eller kommun som bör handha en viss uppgift samt huruvida det är privat eller offentligt ägande eller en kombination av dem båda, som i en viss given sektor eller situation gagnar medborgarnas intressen bäst, eftersträvar vi att avgöra ifrån fall till fall med hjälp av tidigare erfarenheter, forskningsresultat och sunt förnuft. En central utgångspunkt är dock att beslut bör fattas på lägsta ändamålsenliga nivå.

7. Sverigedemokraterna och kulturen

Kultur är ett mångtydigt begrepp, men används primärt i betydelsen själslig odling eller socialt överförda levnadsmönster. Det är framförallt den sistnämnda av dessa betydelser som vi menar har en helt central politisk funktion.

Kultur skulle kunna definieras som levnadssättet som förenar ett samhälle eller en viss grupp av människor. Som sådant inkluderar det bland annat språk, beteendemönster, seder och högtider, institutioner, konst och musik, klädsel, religion, ritualer, lekar, värderingar och normer för lagar och moraliska system.

Vi är medvetna om att den nationella kulturen inte är statisk, den förändras över tid. Samtidigt sker djupgående förändringar oftast väldigt långsamt och dessutom utifrån en redan befintlig nationell och kulturell särart.

Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Mot denna bakgrund är det inte särskilt förvånande att vår kultur uppvisar stora likheter med våra nordiska grannländers. Genom likheterna i levnadsbetingelser och årtusenden av nära och naturliga relationer mellan befolkningarna har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram. Denna nordiska kulturgemenskap är något som Sverigedemokraterna vill bejaka och bygga vidare på. I en bredare mening ser vi också Sverige som en del av en nordeuropeisk, europeisk och västerländsk kulturgemenskap.

Utländska företeelser kan mycket väl bli en del av den svenska kulturen om det sker naturligt, frivilligt, organiskt och successivt. Kulturimpulser som utan att anpassas till svenska förhållanden inympas i det svenska samhället av makthavare eller grupper som inte själva ser sig som svenska betraktar vi dock inte som en del av den svenska kulturen utan snarare som en form av kulturimperialism. Berikande kulturmöten sker bäst utan tvång eller propåer från överheten.

I sin allra vidaste mening skulle den svenska kulturen kunna definieras som summan av allt som någonsin tänkts, skrivits, sagts, skapats eller gjorts av personer som tillhör den svenska nationen.

Det som vi primärt inriktar oss på att bevara är dock sådant som vi betraktar som tillhörande kärnan i den svenska kulturen. Till denna kärna räknar vi i första hand sådana företeelser som i särskilt hög utsträckning har präglat vår samhällsutveckling, har en djup förankring i den svenska historien, har en stor utbredning bland tidigare och/eller nu levande svenskar, har en stark symbolisk betydelse för den svenska identitet eller på något sätt är unikt för den svenska nationen eller en viss del av den svenska nationen. Det faktum att en viss företeelse är att betrakta som svensk är i sig inte nog för att vi skall anse den vara särskilt skyddsvärd, den måste också vara förenlig med en konstruktiv och demokratisk samhällsutveckling.

Kulturarvet har ett egenvärde genom bland annat de skönhetsvärden och den estetik som det står för. Att värna om kulturarvet är också att visa respekt mot tidigare generationer, att minnas vad de har åstadkommit. Den absolut viktigaste aspekten är dock att kulturarvet fungerar som ett sammanhållande kitt. Varje samhälle behöver gemensamma normer och värderingar, kollektiva minnen, gemensamma myter, gemensamma högtider och traditioner, gemensamma seder och bruk för att i förlängningen kunna hålla samman. Särskilt viktigt blir detta i en stat som den svenska

med en solidariskt finansierad välfärdsmodell eftersom den solidaritet som håller upp systemet i sin tur baserar sig på identifikation och en stark känsla av gemenskap.

Sverigedemokraterna är motståndare till både kulturimperialism och kulturrelativism. De unika och olikartade identiteter som mänsklighetens olika folk och folkgrupper uppvisar är betingade av deras respektive kulturer. De skilda kulturena är mänsklighetens gemensamma arv och bör erkännas och skyddas till allas gagn. Vi accepterar och stödjer att den svenska staten hjälper en inhemsk opposition i andra länder som arbetar för att förändra de aspekter av ett lands kultur som står i direkt strid med demokrati och grundläggande mänskliga rättigheter. Vid sidan av dylika kulturyttringar anser vi dock inte att någon nation eller stat har moralisk rätt medvetet försöka förändra eller avskaffa en annan nations kultur.

Detta ställningstagande för global kulturell mångfald och mot kulturimperialism är dock inte detsamma som att vi anser att alla världens kulturer är precis lika bra. Tvärtom så är vi motståndare till kulturrelativismen. Det är uppenbart så att vissa kulturer är bättre än andra på att slå vakt om grundläggande mänskliga rättigheter, skapa demokrati och materiellt välstånd, god sjukvård, hög utbildningsnivå och likhet inför lagen. Detta gör att dessa kulturer, i våra ögon är bättre än de kulturer som inte vill eller förmår att skapa goda levnadsvillkor för de människor som lever i dem.

Vi vill naturligtvis inte att de kulturer som är dåliga på att skapa drägliga levnadsvillkor helt skall försvinna utan endast att de av egen kraft skall göra sig av med de för mänskligheten destruktiva aspekterna.

Den i vissa länder utbredda seden med kvinnlig könsstympning kan anföras som ett konkret exempel på en sådan destruktiv aspekt. Vi hoppas att de länder som praktiserar denna barbariska sed väljer att avskaffa den och att man gör upp med de kvinnofientliga attityder som ligger grund för den. Vi hoppas dock samtidigt att dessa länder håller fast vid sina språk, sin konst, sina folkdanser, sina mat- och byggnadstraditioner, sina starka familjeband etcetera. Att verkställa dessa förändringar ankommer dock inte i första hand på oss svenskar eller på någon annan nation utan på dessa länders egna befolkningar.

8. Sverigedemokraterna och mångkulturalismen

Sverigedemokraternas syn på kulturen och dess betydelse för samhällets och nationens fortlevnad medför naturligtvis att vi blir starka motståndare till mångkulturalismen som politisk idé och samhällssystem.

I vår tolkning är begreppet mångkulturalism synonymt med den politiska idén om att det är positivt för ett samhälle att inom sig rymma en mängd olika nationella kulturer, sakna en överordnad majoritetskultur och att aktivt arbeta för att invandrargrupper skall bevara sin ursprungliga kultur och identitet. Huruvida slutmålet med de mångkulturalistiska strävandena är att skapa ett samhälle där alla nationella kulturer upplöses och sammanblandas till en ny gemensam mångkultur eller om det är att särkulturellt samhälle där en mängd vitt skilda nationella kulturer existerar parallellt inom samma stat, är för oss ovidkommande. Vår uppfattning är att båda dessa scenarion kommer att leda till ett försämrat samhällsklimat med ökad rotlöshet, segregation, motsättningar, otrygghet och minskad välfärd som följd.

Vårt att notera är att förekomsten av invandrare och utländska kulturimpulser inte per automatik gör ett samhälle mångkulturellt enligt vår definition. Ett samhälle likt till exempel det svenska samhället på 1960-talet, med en uttalat överordnad majoritetskultur och en aktiv assimileringspolitik, men som inom sig rymmer en begränsad mängd invandrade individer av annan kulturell bakgrund som ännu inte är fullt ut assimilerade och som hyser ytliga utländska kulturimpulser i form av till exempel mat, kläder och dans, som den infödda befolkningen tagit till sig och uppskattar, är således inte att betrakta som en mångkultur enligt vår definition.

Vårt alternativ till mångkulturalismen är en återgång till en gemensamhetsskapande assimilationspolitik liknande den som rådde i landet fram till år 1975, där målsättningen är att invandrare skall ta seden dit de kommer och på sikt överge sina ursprungliga kulturer och identiteter för att istället bli en del av den svenska nationen. Kärnan i assimilationstanken är att slå fast att den svenska staten inte är ett kulturellt vakuum och att den svenska nationens kultur i kraft av sin historia, med undantag endast för de nationella minoriteterna, är överordnad andra nationers kulturer inom den svenska statens område. Som en logisk konsekvens av detta skall allt statligt och kommunalt stöd som syftar till att invandrare skall bevara och stärka sina ursprungliga kulturer och identiteter dras in. Parallellt med detta skall stödet till bevarandet och levandegörandet av det svenska kulturarvet öka.

Invandrare som kommer till Sverige skall erbjudas grundläggande utbildning i det svenska språket, svenska lagar, svensk historia och svensk kultur och samhällsliv. Man skall också kunna få hjälp med att få en eventuell tidigare utbildning från hemlandet validerad. Utöver detta skall ansvaret för individens anpassning till det svenska samhället vila på den enskilde.

9. Sverigedemokraterna och invandringen

Sverige har genom århundradena upplevt ett antal invandringsvågor. Främst har det rört sig om ett begränsat antal invandrare från kulturellt och geografiskt närliggande nationer, vilket gjort att dessa invandrare har kunnat assimileras in i den svenska nationen. Trots att problem inte har saknats har denna historiska invandring i flera fall haft en positiv nettoinverkan på samhället. Tendensen i modern tid har emellertid varit en oerhört omfattande invandring från avlägsna länder och kulturkretsar. Trots att det inte saknas exempel på enskilda individer som på ett positivt sätt anpassat sig och bidragit till det svenska samhället under senare tid, så är ändå den sammanlagda nettoeffekten av massinvandringen från avlägsna länder starkt negativ, såväl ekonomiskt som socialt.

Sverigedemokraterna motsätter sig inte invandring, men menar att invandringen måste hållas på en sådan nivå och vara av en sådan karaktär att den inte utgör ett hot mot vår nationella identitet eller mot vårt lands välfärd och trygghet.

Sverigedemokraterna värnar om asylrätten, men vill samtidigt betona att rätten att söka asyl inte är detsamma som rätten att bli beviljad asyl. Flyktinginvandringen bör vara begränsad till en mindre mängd flyktingar som uppfyller kraven i FN:s flyktingkonvention och som endast beviljas tillfälliga uppehållstillstånd under den period som de livshotande konsekvenserna av den konflikt eller naturkatastrof man har flytt ifrån varar. Även denna typ av flyktinginvandring kan i kritiska lägen behöva begränsas eller stoppas helt, exempelvis då läget i Sverige är sådant att ytterligare flyktinginvandring skulle riskera att förvärra en redan kritisk situation avseende integration och assimilation av tidigare hitkomna migranter. Flyktingpolitiken skall annars primärt vara inriktad på att hjälpa flyktingar på plats, i krisområdenas närhet. Detta ger oss förutsättningar att nå de allra mest nödlidande och medför dessutom att vi kan hjälpa betydligt fler flyktingar för samma summa pengar jämfört med en modell där stora grupper av flyktingar hjälps i Sverige.

Reglerna för anhöriginvandring måste vara utformade på ett sådant sätt att de inte bidrar till att skapa ökad segregation eller andra sociala och ekonomiska problem.

Att av ekonomiska skäl tvingas stanna i ett land där man inte trivs och inte vill leva är destruktivt för såväl landet som för den enskilde individen. Ett aktivt och generöst stöd skall därför ges till de invandrare som önskar återvända till sina hemländer.

10. Sverigedemokraterna, familjen och jämställdheten

Familjen med sin omhändertagande, kulturförmedlande och fostrande roll är samhällets viktigaste och mest grundläggande gemenskap. Starka och trygga familjer är en nödvändig förutsättning för harmoniska samhällsförhållanden. Politikens uppgift är att stötta familjerna utan att inkräkta på deras handlingsfrihet, men också att skapa starka skyddsnät och rycka ut till barnens stöd i de fall då föräldrarna sviker sitt ansvar eller då familjen av någon orsak faller sönder. Den centrala utgångspunkten för Sverigedemokraternas familjepolitik är att barnens bästa skall beaktas i alla situationer inom familjepolitikens område.

Det är Sverigedemokraternas övertygelse att kärnfamiljen är den samlevnadsform som oftast har bäst grundförutsättningar att ge barnen en stabil och trygg uppväxtmiljö. Samtidigt är vi medvetna om att detta är en samlevnadsform som inte fungerar för alla och vill naturligtvis arbeta för ett fullgott samhällsstöd till alla samlevnadsformer där barn finns med i bilden.

Som tidigare nämnts är det Sverigedemokraternas uppfattning att det existerar medfödda skillnader mellan de flesta män och de flesta kvinnor som går bortom det som kan observeras med blotta ögat. Vi är också av den uppfattningen att de manliga och kvinnliga egenskaperna i många fall kompletterar varandra och av bland annat den orsaken anser vi att alla barn bör ha rätt till både en moders- och en fadersgestalt i sina liv.

Det minst komplicerade, och därmed bästa för de flesta barn, är enligt vår bedömning att få växa upp med sina biologiska föräldrar. Barn som inte växer upp i en kärnfamilj skall ha rätt att umgås med båda sina biologiska föräldrar och i de fall detta inte är möjligt skall barnet i alla fall ha rätt att få information om vilka de biologiska föräldrarna är eller var.

Det faktum att vi erkänner förekomsten av biologiskt grundade skillnader mellan könen skall inte tolkas som att vi tror att alla män respektive kvinnor är stöpta i samma form. Som alltid när man talar i generella termer handlar det om fallande skalor och utrymmet för individuella avvikelser är naturligtvis stort. Mot bakgrund av detta är det också naturligt för oss att erkänna att vissa människor kan födas med en oklar eller ombytt könstillhörighet och att dessa människor skall få samhällets stöd i händelse av att detta förhållande utgör ett problem för dem.

Erkännandet av olikhet skall heller inte tolkas som en strävan mot ojämlikhet. För Sverigedemokraterna är det en fullständig självklarhet att män och kvinnor har exakt samma värde och att båda könen skall ha samma rättigheter, vara lika inför lagen och känna sig trygga och respekterade. Inte heller skall det tolkas som att vi som parti har en bestämd uppfattning kring hur kvinnor respektive män bör bete sig eller vad de skall utbilda sig till eller arbeta med. Utgångspunkten att det finns skillnader som gör att kvinnor respektive män ibland kan se saker från olika perspektiv och göra saker på olika sätt förstärker ju, snarare än försvagar, betydelsen av att båda könen finns representerade på alla positioner i samhället.

Vår uppfattning är att det är helt upp till individen att välja sin egen väg i livet. Vi förespråkar en formell jämställdhet där varken kvinnor eller män skall särbehandlas på basis av sin könstillhörighet. Om detta sedan skulle visa sig leda till att män och kvinnor inte gör allting på samma sätt, i exakt samma utsträckning, så betraktar vi inte det som problematiskt.

På samma sätt som vi betraktar könstillhörighet som någonting nedärvt hos de flesta människor betraktar vi även den sexuella läggningen som en medfödd egenskap hos de flesta individer. Vi motsätter oss därmed de läror som hävdar att den sexuella läggningen endast är en social konstruktion.

Bortsett från att vi anser att det bör vara upp till de religiösa församlingarna själva att avgöra huruvida vigselakten skall utsträckas till att gälla även andra än två människor av olika kön, så skall personer som tillhör någon av de sexuella minoriteterna ha samma rättigheter och skyldigheter som andra. Trakasserier och förföljelse av någon människa på basis av dennes sexuella läggning är förkastligt och skall bestraffas hårt.

11. Sverigedemokraterna och den ideella sektorn

Den ideella sektorn utgör en tredje betydelsefull sfär inom det svenska samhället vid sidan av det privata näringslivet och den offentliga sektorn.

Enskilda individers frivilliginsatser och de ideella föreningarnas, idrottslivets och de religiösa församlingarnas arbete stärker det sociala kapitalet i samhället och har en stor betydelse för bland annat kulturarvets bevarande, kunskapsutvecklingen, folkhälsan och demokratin.

Starka lokalsamhällen och en trygg och levande hembygd präglad av en stark medborgaranda, där människor oegennyttigt tar ansvar för samhället och andra medborgares välbefinnande, är en viktig faktor i byggandet av det goda samhället. Den ideella sektorn har i detta avseende en central funktion.

Precis som i fallet med familjerna består statens och kommunernas primära uppgift i att lyfta fram och stödja den ideella sektorn utan att i alltför hög grad begränsa dess handlingsfrihet. En förutsättning för att kunna erhålla stöd från det offentliga skall dock givetvis vara att den verksamhet som bedrivs är förenlig med demokratiska värderingar och en konstruktiv samhällsutveckling.

Helt grundläggande för bevarandet och upprätthållandet av en livskraftig ideell sektor är förekomsten av ett starkt socialt kapital inom samhället. Detta förutsätter i sin tur en stark gemensam identitet.

12. Sverigedemokraterna och religionen

Sverigedemokraterna är ett icke-konfessionellt parti som betraktar religionsfrihet som en naturlig del av det demokratiska samhället.

Vi definierar religionsfriheten som individens rätt att fritt få tro på vilken gud eller vilka gudar man vill utan att för den sakens skull drabbas av negativ särbehandling eller förföljelse. När det kommer till utövandet av religionen måste det dock finnas tydliga begränsningar. Religionsfrihet innebär enligt vår mening inte någon absolut rätt att få säga eller göra vad man vill i en religions namn. Religiösa och icke-religiösa medborgare skall lyda under samma lagar och regler. Religiös tillhörighet skall inte utgöra grund för positiv särbehandling och religioner som gör anspråk på samhällsinflytande måste få diskuteras och kritiseras på samma villkor som politiska ideologier.

Den svenska staten kan inte, och bör inte, vara religiöst neutral. Sverige har varit ett kristet land i över tusen år. Kristendomen är intimt sammanvävd med den svenska kulturen och identiteten. Få andra läror och institutioner har varit lika betydelsefulla för formandet av den svenska kulturen som kristendomen och den svenska kyrkan. Det svenska språket, konsten, litteraturen, filosofin, moralen, traditionerna, arkitekturen, musiken med mera är alla exempel på samhällsområden som varit och är starkt färgade av vårt kristna arv. Påverkan har dock också varit ömsesidig. Förhållandena, förutsättningarna och kulturen i vårt land har gjort att den svenska kristendomens historia innehåller vissa särdrag i jämförelse med andra kristna länder. Många kristna högtider och traditioner är fortfarande en självklar del av vår nationella kultur och utgör viktiga inslag även i många icke-troendes liv. Att känna till och förstå det svenska kristna kulturarvet är en viktig nyckel till att förstå vårt lands historia, kultur och samtid. Bevarandet av detta kulturarv är således en angelägenhet för alla svenskar, troende såväl som icke-troende. För att kunna förhålla sig strikt religiöst neutral skulle staten behöva fjärma en betydande del av det svenska kulturarvet ifrån de offentliga verksamheterna och det offentliga rummet och detta är ingenting som Sverigedemokraterna ser som önskvärt. Kristendomen bör i kraft av sin historia tillåtas att inneha en särställning i förhållande till andra religioner i Sverige.

Islam och i synnerhet dess starka politiska och fundamentalistiska gren är enligt Sverigedemokraternas uppfattning den religiösa åskådning som visat sig ha svårast att harmoniskt samexistera med den svenska och västerländska kulturen. Islamismens inflytande på det svenska samhället bör därför i största möjliga utsträckning motverkas och invandringen från muslimska länder med starka inslag av fundamentalism bör vara mycket starkt begränsad.

13. Sverigedemokraterna och samhällsbyggnaden

Samhällets grundläggande organisation, utformandet av vår infrastruktur, våra fysiska miljöer samt det regelverk som omger dessa, har en stor inverkan på medborgarnas trygghet, trivsel och hälsa.

Sverigedemokraterna anser att den offentliga sektorn bör vara uppdelad på tre skattennivåer bestående av stat, sekundärkommuner och primärkommuner.

Vi betraktar det kommunala självbestämmandet som en central del av demokratin, men inser samtidigt att kommunernas naturliga intresse av att söka egna lösningar och göra egna prioriteringar ständigt måste balanseras mot principen om att alla svenska medborgare skall ha rätt till en likvärdig välfärd och samhällsservice.

Den kommunala finansieringsprincipen är grundläggande för de ekonomiska relationerna mellan staten och kommunsektorn. Staten bör aldrig fatta beslut om nya kostnadsdrivande åtaganden för kommunerna utan att fullt ut kompensera dem för kostnaderna.

Att lokala och regionala identiteter med en djup historisk förankring bevaras även i framtiden är av stor betydelse för Sverigedemokraterna. Bland annat av denna anledning anser vi att man skall vara försiktig med att bryta upp kommun- och landstingsgränser som vilar på naturliga geografiska avgränsningar och en historiskt förankrad identitet. En viktig aspekt är också att sammanslagning av kommuner och landsting riskerar att leda till att närheten mellan medborgarna och beslutsfattarna går förlorad.

Centralt för partiet är att respekt för skattebetalarnas pengar och strävan efter ett minimum av byråkrati skall genomsyra all offentlig verksamhet.

Principen om att hela Sverige skall leva är mycket viktig för Sverigedemokraterna. För att bland annat kunna garantera medborgare i alla delar av landet en godtagbar nivå av samhällsservice och tillgänglighet till en rimlig kostnad måste stat och kommuner behålla ett betydande mått av inflytande över infrastruktur och kollektivtrafik. Även andra sektorer av central strategisk och säkerhetspolitisk betydelse, såsom el- och vattendistributionen, bör stå under stark samhällskontroll.

Sverigedemokraterna ser också ett starkt strategiskt och miljöpolitiskt värde i att landet har en hög självförsörjningsgrad vad avser livsmedelsproduktion. Vi eftersträvar därför en stark och konkurrenskraftig jordbrukssektor.

Utformningen av den fysiska samhällsmiljön är av stor betydelse för medborgarnas trygghet, trivsel och hälsa. Sverigedemokraterna vill så långt som det är möjligt verka för levande, familjevänliga, småskaliga och trygga samhällsmiljöer.

Stadsplanering och arkitektur måste vara anpassade till människors behov och till vad vi vet om den mänskliga naturen. Detta innebär bland annat att man bör sträva efter att bygga miljöer som beaktar det mänskliga behovet av social samvaro, närhet till naturen, skönhet och symmetri. Man bör också bejaka platsens och invånarnas historia och identitet.

Ett brottsförebyggande och trygghetskapande perspektiv skall vara en självklar del av samhällsplaneringen. Miljöer som riskerar att skapa känslor av otrygghet eller underlättar för brottslig verksamhet skall motverkas och förändras. På samma sätt skall barn- och familjeperspektivet vara genomgående och grönytor och naturliknande miljöer skall vara en självklar och sammanhängande del av stadsbilden.

Vid alla former av stadsplanering och uppförande av offentlig konst skall de berörda medborgarnas rätt till insyn och inflytande vara betydande.

Sverigedemokraternas bedömning är att marknaden inte ensam kan garantera alla medborgare rätten till en bostad. Stat och kommun bör därför bära ett gemensamt ansvar för att förse även resurssvaga grupper med ett värdigt boende.

Sverigedemokraterna slår vakt om allemansrätten, vilken har en stor betydelse för medborgarnas livskvalitet och det svenska friluftslivet. För att bevara det breda folkliga stödet för allemansrätten måste balansen mellan friluftslivets intressen och den privata äganderätten upprätthållas.

14. Sverigedemokraterna och ekonomin

Ett varsamt hanterande av de gemensamma ekonomiska resurserna är en viktig och naturlig del av den sverigedemokratiska förvaltarskapstanken. Sunda statsfinanser och respekt för det finanspolitiska ramverket är grundförutsättningar för att långsiktigt kunna bevara en hög nivå av välfärd. Sverigedemokraterna betraktar äganderätten som en nödvändig förutsättning för en lyckosam samhällsutveckling. En ansvarsfull, reglerad marknadsekonomi, byggd på långsiktigt tänkande, är för oss självklar. Tillväxt är nödvändig för att kunna upprätthålla vår välfärd, men måste balanseras mot viktiga samhällsvärden såsom folkhälsa, kulturarv, miljö, socialt kapital och nationellt självbestämmande.

Skatteuttaget får inte vara så lågt att det äventyrar statens möjligheter att värna utsatta grupper, hålla ihop samhället eller att erbjuda alla medborgare en hög grundläggande välfärdsnivå. Skatteuttaget får dock inte heller utformas på ett sådant sätt att det allvarigt begränsar den enskildes förmåga att klara sin egen försörjning, undanröjer incitamenten för att vilja bidra till den ekonomiska tillväxten eller påtagligt hämmar näringslivets konkurrenskraft.

Vi ser arbete som det enda säkra medlet att åstadkomma ett varaktigt, enskilt och allmänt, välstånd. Därför krävs goda villkor för företagande och entreprenörskap.

Sverigedemokraterna ser stora ekonomiska och politiska fördelar med att bevara vårt lands självständiga, nationella valuta. Penningpolitiken skall hanteras av en självständig riksbank. Vi erkänner och respekterar att Sverige i hög grad är beroende av sin omvärld och att internationellt samarbete på det ekonomiska området därför ligger i nationens intresse. I likhet med vår hållning inom andra områden menar vi dock att det är av yttersta vikt att dessa samarbeten präglas av mellanstatlighet och respekt för de olika staternas suveränitet.

Sverigedemokraterna är i grunden positiva till frihandel, men menar samtidigt att begränsade möjligheter att göra avsteg från denna princip måste finnas. Som ett exempel på vad som avses kan nämnas vår önskan om att införa restriktioner för import av varor som framställts genom att utsätta djur för stort och onödigt lidande.

En nödvändig insikt för att långsiktigt kunna slå vakt om en stabil och tillväxtskapande ekonomi är att ekonomin och den ekonomiska politiken inte är ett område som existerar för sig självt, avskilt från andra samhällsområden. Ekonomin bärs inte upp av likriktade, anonyma produktionsenheter utan av tänkande, kännande och kulturellt präglade människor. Vanor, seder, normer och värderingar har stor inverkan på ekonomin och skiftar från kultur till kultur och från nation till nation. Stora kulturella och befolkningsmässiga förändringar inom en stat påverkar således alla aspekter av ekonomin och förmågan att skapa tillväxt. Det sociala kapitalet är både ekonomins bas och dess smörjmedel. En ansvarsfull ekonomisk politik måste således vara inriktad på att långsiktigt bevara och stärka en hög nivå av socialt kapital.

15. Sverigedemokraterna och arbetsmarknaden

Sverigedemokraterna utgår från en pragmatisk, tvärpolitisk hållning inom det arbetsmarknadspolitiska området. Målsättningen är att kunna tillvarata nationens samlade intressen.

Hög grad av stabilitet på arbetsmarknaden är en bra grund för nöjda löntagare och ett produktivt näringsliv. Stabilitet förutsätter en god balans mellan arbetsmarknadens parter vilket i sin tur förutsätter en väl avvägd kompromiss mellan å ena sidan löntagarnas intresse av trygghet, god arbetsmiljö och goda försörjningsmöjligheter och å andra sidan arbetsgivarnas intresse av handlingsfrihet och tillväxtpotentialer. Såväl fackförbunden som arbetsgivarorganisationerna fyller härvidlag en viktig samhällsfunktion.

Viktigt att poängtera är dock att arbetsgivare och löntagare inte enbart har motstridiga intressen, utan också starka gemensamma intressen i form av stabilitet och tillväxt. En god tillgång på arbetstillfällen skänker löntagarna såväl trygghet som valfrihet. Tillväxtskapande åtgärder som främjar en sådan utveckling måste således vara centrala i en löntagarvänlig politik.

Sverigedemokraterna försvarar grunderna i den svenska modellen, där arbetsmarknadens parter genom förhandlingar gör upp om lönenivåer och andra centrala villkor. Vi tror på en aktiv arbetsmarknadspolitik där statens huvudsakliga roll är att övervaka att lagstiftningen på arbetsmarknadsområdet efterlevs och fungerar, att tillhandahålla högkvalitativ och näringslivsinriktad utbildning, att tillhandahålla en god infrastruktur samt att motverka arbetslöshet och långvarigt utanförskap.

Sverigedemokraterna ställer sig bakom grundprincipen att det skall vara lönande att arbeta och att ha arbetat.

För att kombinera trygghet och rörlighet på arbetsmarknaden behövs samtidigt en generöst utbyggd omställningsförsäkring. Ett alltför lågt ersättningstak riskerar att förstärka inlåsningsmekanismer och försämra matchningen på arbetsmarknaden.

Arbetsmiljön har stor betydelse för arbetstagarnas psykiska och fysiska hälsa. De anställdas välmående får inte äventyras av kortsiktiga vinstintressen. Efterlevnaden av arbetsmiljölagarna måste kontrolleras noggrant och grova överträdelser måste ge kännbara konsekvenser.

Vare sig negativ eller positiv särbehandling på basis av kön, ålder, sexuell läggning, nationalitet eller födelseland skall vara tillåtet på den svenska arbetsmarknaden.

Sverigedemokraterna ser arbetskraftsinvandring främst som ett sätt att tillfälligt kompensera för en dåligt fungerande matchning på den svenska arbetsmarknaden, och därför skall den vara behovsbaserad. Utgångspunkten skall alltid vara att arbetsmarknadens behov först och främst skall tillgodoses med inhemsk arbetskraft.

16. Sverigedemokraterna och välfärden

Sverigedemokraterna betraktar folkhemstanken som en i grunden socialkonservativ idé. Visionen om ett återupprättat folkhem, där samhörigheten inte är baserad på klass, utan nationstillhörighet, och där alla medborgare är garanterade en hög nivå av fysisk, ekonomisk och social trygghet, är också vägledande för Sverigedemokraternas politik på välfärdsområdet.

Partiet förordar en generell och solidariskt finansierad välfärdsmodell där utgångspunkten är att alla barn, oavsett familjebakgrund, bostadsort och föräldrarnas inkomst, skall ha goda grundförutsättningar att lyckas i livet och där alla skall kunna lita på att samhället träder in och hjälper en när man av olika anledningar inte kan stå på egna ben, på samma sätt som det fungerar i god och väl fungerande familj.

Att själv leva i överflöd utan att bistå grannar och landsmän som lider nöd är moraliskt förkastligt. Stora klassklyftor och sociala orättvisor hotar tryggheten och sammanhållningen, riskerar att slita isär nationen och måste därför motverkas. Samtidigt är det viktigt att poängtera att en alltför långtgående fördelningspolitik också kan få negativa konsekvenser. I ett företagavänligt och tillväxtorienterat samhälle måste det löna sig att utbilda sig, arbeta och ta risker.

För att långsiktigt kunna slå vakt om folkhemstanken och välfärdsstaten måste man också slå vakt om den nationella sammanhållningen. Det måste finnas en gemensam identitet i botten för att de som har mer ska vara beredda att dela med sig till dem som har mindre. Av denna anledning finns det också en inneboende motsättning mellan välfärd och mångkulturalism.

En annan grundförutsättning för att välfärdsstaten i längden skall kunna överleva är att samhället lyckas upprätthålla en moral som betonar kopplingen mellan rättigheter och skyldigheter och som tydliggör att den som tillskansar sig stöd som man egentligen inte har rätt till eller behöver, i praktiken stjälar ifrån sin granne.

Till de mest centrala delarna av välfärden räknar vi vården, skolan och omsorgen samt de ekonomiska trygghetssystemen i form av försörjningsstöd, pension, arbetslöshetsersättning och sjukförsäkring. Stat och kommun skall stå för finansieringen och tillsynen av vården, skolan och omsorgen, men när det gäller utförandet av dessa välfärdstjänster skall alternativa och privata driftsformer vara tillåtna.

Vi anser att hälso- och sjukvården ska vara solidariskt finansierad via skattsedeln, ges efter behov och ha god tillgänglighet. Sverigedemokraterna ser till hela Sveriges bästa och anser det därför vara av yttersta vikt att det skapas en jämn och god vård över hela landet så att inte regionala obalanser uppstår. Vi lägger inget egenvärde i vem som driver sjukvården, vår ledstjärna är bästa möjliga vård per krona, oavsett om vården drivs i offentlig eller privat regi. Privata aktörer som är skattefinansierade ska vara jämställda offentliga aktörer.

Alla människor ska bemötas likvärdigt i regionernas verksamheter. Man ska känna trygghet och tillit till vårdgivaren. Detta innebär bland annat att ingen särbehandling av människor får ske utifrån ovidkommande kriterier och att Regionerna ska tillhandahålla evidensbaserad vård.

Samtidigt som Sverigedemokraterna förespråkar att staten återtar huvudmannskapet för skolan, framförallt för att garantera en jämbördig skolgång för våra elever, betonar partiet den pedagogiska valfriheten och menar att elever och föräldrar skall ges goda möjligheter att välja skola och skolförhållanden.

Sverigedemokraterna menar att friskolorna skall fungera som ett komplement till den offentliga skolan, inte minst för att öka utbudet och valfriheten, men också för att sätta press på den offentliga skolan i syfte att öka kvaliteten i densamma. Det är dock viktigt att andelen friskolor inte blir så stor att kvaliteten i den kommunala skolan blir lidande.

Mobbning, sexuella trakasserier och utanförskap i skolan måste motverkas på samma sätt som på alla andra arbetsplatser. Trygghet och studiero för skötsamma elever måste alltid vara överordnad bråkiga elevers behov. Högpresterande såväl som lågpresterande elever skall kunna få stöd och stimulans.

Sverigedemokraterna är positiva till att eleverna ges möjlighet till medbestämmande – ett reellt inflytande – på skolan, inte minst som ett led i att träna eleverna i demokratiska arbetsätt och demokratiskt tänkande.

Syftet med betyg skall vara att dels rättvist kunna mäta kunskap och arbetsinsats, dels stimulera eleverna och uppmuntra dem till bättre resultat.

Fostran och förmedling av värderingar är primärt en uppgift för familjerna. Skolans skall dock inskräpa vikten av ett gott uppförande och betona värdet av demokrati, varje människas unika värde samt respekt för det svenska kulturarvet.

Sverigedemokraterna vill främja en utveckling som ger familjerna en större självständighet och ökad valfrihet. Alla barn är olika och har olika behov. Ett stort utbud av barnomsorgsformer, inklusive goda möjligheter för föräldrarna att själva ta hand om sina barn under de tidiga åren, skall därför eftersträvas.

Centralt inom alla former av barnomsorg är att barngrupperna skall vara så små som möjligt, att föräldrarna skall erbjudas ett betydande inflytande över verksamheten, att barnens fantasi och lek lust tillvaratas på bästa sätt och att stress- och bullernivåer reduceras till ett minimum.

De äldre i Sverige förtjänar att få tillgång till världens bästa äldreomsorg. Sverigedemokraterna kan inte acceptera att äldre dör ensamma, slutar sina liv i social isolering eller att människor känner stark oro för att bli gamla på grund av brister inom omsorgen.

Alla människor skall kunna åldras med värdighet. Den dag man får svårt att klara sig själv skall samhället gå in och erbjuda den hjälp som behövs för att den äldre skall kunna fortsätta leva ett tryggt och meningsfullt liv. De äldre ska ha rätt att kunna bo kvar i sin invanda miljö, även om vård- och omsorgsbehov ökar, ingen ska tvingas till ett uppbrott från husdjur, vänner och anhöriga annat än då det är nödvändigt för till exempel vård på sjukhus.

För att kunna uppnå detta måste äldreomsorgen vara väl utbyggd med hemtjänst, hemsjukvård, nattpatruller, dagverksamhet samt ett rikt utbud av olika boendeformer. till exempel gruppboende, vårdboende men även trygghetsboende som framför allt är till för att tillgodose de äldres sociala behov och motverka ensamhet och isolering. En grundförutsättning för att detta skall vara möjligt är en hög personaltäthet.

Viktigt är att äldre inom omsorgen erbjuds meningsfulla aktiviteter och social samvaro liksom att de äldres individuella önskemål och preferenser respekteras.

Frivilligorganisationer som anhörigföreningar och andra volontärinsatser är viktiga resurser som måste tillvaratas.

Maten vi äter har en stor inverkan på vår hälsa och livskvalitet. Att tillhandahålla en välsmakande och näringsrik kost bör således vara en prioriterad uppgift inom alla sektorer av vården, skolan och omsorgen.

Nationella kvalitetskrav inom vård och omsorg måste finnas och får inte underskridas. Regionens, kommunens eller stadsdelens ekonomi får inte vara avgörande för vilken kvalitet av vård och omsorg som äldre, svaga och sjuka skall få.

17. Sverigedemokraterna och rättssamhället

Bortsett från bevarandet av nationens fortbestånd är det statens viktigaste uppgift att garantera medborgarnas trygghet och säkerhet. Trygghet är en förutsättning för frihet. I otrygghetens spår följer våld och instabilitet.

Brottsoffers och potentiella brottsoffers intressen måste i alla lägen sättas framför brottslingars intressen. Straff skall stå i rimlig proportion till brottet och ge offren upprättelse för den skada som de lidit.

Som tidigare nämnts präglas människan av både sitt biologiska, historiska, kulturella och sociala arv. Varje individ har samtidigt en fri vilja och bär därför det primära ansvaret för sina egna handlingar.

Om respekten för lagen ska kunna upprätthållas och om individuell rättskipning ska kunna undvikas är det viktigt att lagöverträdelser bestraffas snabbt och konsekvent och att lagarna är i samklang med den folkliga rättsuppfattningen. Att medborgare skall vara lika inför lagen är en av rättsstatens viktigaste principer.

Polisen, gränsskyddet och de rättsvårdande myndigheterna måste tilldelas erforderliga resurser och befogenheter för att kunna lösa sina uppgifter och skydda medborgarna.

18. Sverigedemokraterna och försvaret

Sverigedemokraterna ser det militära försvaret som den yttersta garanten för bevarandet av vår demokrati, vår frihet, vårt nationella självbestämmande och vår kulturella särart.

Vi förordar ett försvar uppbyggt på en kombination av yrkessoldater och värnpliktssoldater.

Den som åtnjuter ett lands frihet skall också vara beredd att försvara denna frihet. Sverigedemokraterna menar att en allmän värn- och civilplikt, utöver att bidra till att stärka landets totala försvarskapacitet, fyller en viktig fostrande och social funktion.

Ett välfungerande civilförsvar skapar förutsättningarna för det militära försvaret och tillsammans bildar dessa ett robust Totalförsvar. Militären skall kunna bistå civila myndigheter i samband med kriser, naturkatastrofer och allvarliga interna oroligheter.

Genom bilaterala- och internationella avtal, samarbeten och försvarsallianser såsom Nato, stärker vi vår säkerhet och värnar Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska intressen.

19. Sverigedemokraterna och energipolitiken

För att Sverige ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard vill Sverigedemokraterna föra en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushåll som näringsliv och samtidigt tillgodose högt ställda krav på miljövänlighet.

Det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin egen energiförsörjning, men detta utesluter inte att energisystem kan delas och utvecklas genom samarbete mellan nationer i vårt närområde. En hög grad av självförsörjning är dock att föredra för att säkerställa att vi uppnår målen med vår energipolitik. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

Under överskådlig framtid kommer kärnkraften och vattenkraften att utgöra grundstommen i Sveriges elproduktion. Vi ser positivt på en utbyggnad av kärnkraften och vidareutveckling av kärnkrafttekniken. Våra orörda nationalälvar skall bevaras från vidare vattenkraftsutbyggnad.

Energisektorn befinner sig i ett kontinuerligt förändringsarbete. Strävan är att energisektorn skall vara fossilfri, men fossila bränslen kommer att behövas under en övergångsperiod. Det är då viktigt att denna användning är så miljövänlig som möjligt.

Vid utbyggnad av förnybara kraftkällor så som vind, sol, våg- och vattenkraft måste stor hänsyn tas till kultur- och landskapsmässiga värden samt till djurliv och biologisk mångfald. Ett ekologiskt tänkande och medvetande ska vara vägledande inom det energipolitiska området.

Det är angeläget att värna det kommunala självbestämmandet och det är de lokala politikerna - och i förlängningen kommunernas invånare - som är bäst lämpade att fatta beslut i fråga om vindkraftsetableringar.

20. Sverigedemokraterna och omsorgen om djur och natur

Sverigedemokraterna ser människan som en del av naturen och inser att vi är helt beroende av denna för att kunna fortsätta vår existens på jorden. Förutom att förse oss med de mest nödvändiga förutsättningarna för vårt livsuppehälle såsom mat, vatten och syre, så tror vi också att de skönhetsvärden som finns inbäddade i naturen är nödvändiga för att fylla våra själsliga behov och möjliggöra en hög livskvalitet.

Sverigedemokraterna betraktar merparten av dagens miljöproblem som en konsekvens av att samhället inte i tillräckligt hög grad låtit sig vägledas av den konservativa principen om ett varsamt framåtskridande. Försiktighetsprincipen är således central inom Sverigedemokraternas miljöpolitik både när det gäller att förhindra uppkomsten av nya miljöproblem och när det gäller valet av metoder för att motverka de redan befintliga problemen.

Förvaltarskapstanken, det vill säga strävandet efter att inte lämna över vår hembygd, vårt land, vår kontinent och vår planet i ett sämre skick till våra barn än vad de befann sig i när vi tog över ansvaret för dem av våra föräldrar, är central för Sverigedemokraternas politik inom alla områden, men är kanske särskilt vägledande inom just miljöområdet.

Målet om ett miljövänligare samhälle bör primärt uppnås genom teknisk utveckling, inte genom ett ensidigt fokus på bestraffningar av oönskade levnadssätt hos enskilda medborgare.

Detta är särskilt viktigt i de fall där det för den enskilde medborgaren saknas reella, kostnadseffektiva, miljövänliga alternativ. Vi inser dock att lagstiftning behövs för att skydda människor och miljö och finner det naturligt att företag som tjänar pengar på miljöförstörande verksamhet också tvingas kompensera för den skada de åsamkar.

Vi inser att de miljöpolitiska intressena ständigt måste vägas mot andra viktiga samhällsvärden, att merparten av miljöproblemen är av global karaktär, att Sverige inte ensamt kan lösa problemen och att de resurser som kan avsättas för att förbättra miljön bör satsas där de gör största möjliga nytta. Sverige ska ta ett ambitiöst regionalt och globalt ansvar i proportion till vårt lands storlek och miljöpåverkan. Det kan gälla att minska utsläpp av ämnen som bidrar till övergödning av östersjön eller att minska utsläpp av växthusgaser som påverkar klimatet.

Vi ser omsorgen om djuren som ett mått på hur utvecklat ett samhälle är och strävar efter ett samhälle där inga djur utsätts för onödigt lidande.

Djur som befinner sig i människors ägo skall behandlas med respekt och i största möjliga utsträckning beredas möjlighet att få utlopp för sitt naturliga beteende.

21. Sverigedemokraterna och omvärlden

Sverigedemokraterna vill arbeta för att Sverige skall handla, samarbeta och upprätthålla goda relationer med alla demokratiska och fredliga nationer och stater i världen. Samarbeta är en förutsättning för stabilitet och fred i världen. När problem blir globala måste också bekämpandet av dem ges en global plattform. Särskilt viktigt är detta då det är fråga om miljöhot, väpnade konflikter eller internationellt organiserad brottslighet. Internationellt samarbete är också viktigt för bevarandet av den kulturella mångfalden i världen.

Som tidigare nämnts betraktar vi oss i fallande ordning som en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet.

När stater samarbetar kan det, förenklat uttryckt, ske på två grundläggande nivåer: mellanstatligt och överstatligt. Samarbeta mellan stater innebär vanligtvis ingen kränkning av den för oss så viktiga suveränitetsprincipen. Tvärtom är sådant samarbete en förutsättning för fred och stabilitet i världen. Sverigedemokraterna anser dock att mellanstatligt samarbete, det vill säga samarbete mellan suveräna nationalstater, är fullt tillräckligt. Vi ser med stark skepsis på samarbeten som tar sig överstatliga former, det vill säga då det bildas en politisk union, vars konstitution står över medlemsstaternas. Det är då inte längre de enskilda folken som ytterst bestämmer över politiken i det egna landet, utan det internationella organet, där ländernas olikheter ofta leder till obalanserade maktförhållanden. Grundtanken bakom vårt hävdande av suveränitetsprincipen är att varje folk bäst känner sina egna intressen och därför också bäst kan värna om dessa. Historien har visat att överstatliga organ sällan består i längden och att de snarare splittrar än knyter medlemsländerna närmare varandra.

Sverigedemokraterna är positiva till ett utbyte av idéer, kulturimpulser och erfarenheter över nationsgränserna, under förutsättning att det sker på jämlika och frivilliga villkor och inte utgör något allvarligt hot mot den nationella identiteten. Vår uppfattning är att berikande kulturmöten aldrig kan ske under tvång och att kulturell påverkan utan frivillighet är att betrakta som kulturimperialism.

Som tidigare nämnts är Sverigedemokraternas nationalism universell i den bemärkelsen att vi tillerkänner alla nationer i världen samma grundläggande frihet och samma rättigheter som vi kräver för vår egen nation. Ingen stat eller nation har rätt kränka eller förslava något annat folk. Vi stöder alla folk som med obestridlig historisk rätt till sitt territorium och stöd i folkrätten strävar efter ökad autonomi eller en självständig demokratisk stat.

Den svenska utrikespolitiken skall vara självständig och primärt vara inriktad på att värna svenska intressen samt demokratiska fri- och rättigheter i världen.

Det svenska biståndet skall vara riktat till behövande. Biståndspolitikerna skall bedrivas med respekt för mottagarländernas kultur och traditioner men också vara kravbaserad. Stor varsamhet skall vidtas för att undvika riskerna med så kallad funktibilitet, det vill säga att biståndet får oönskade effekter till exempel i form av att ett frigörande av resurser som icke demokratiska regimer kan använda för att öka förtrycket av den

egna befolkningen eller till att föra krig mot sina grannar. En viktig princip i biståndet bör också vara hjälp till självhjälp istället för att försätta länder och folk i biståndsberoende. Vi vill också se ett ansvarsfullt bistånd inriktat på effektivitet och resultat där varje satsad krona ska göra så stor nytta som möjligt.

Sverigedemokraterna